

**Debata nad kreowaniem
wspierającego środowiska szkolnego.**

**Scenariusz spotkania warsztatowego
dla rad pedagogicznych**

Scenariusz spotkania warsztatowego dla rad pedagogicznych

„DEBATA NAD KREOWANIEM WSPIERAJĄCEGO ŚRODOWISKA SZKOLNEGO”

CELE OGÓLNE:

- ❖ Identyfikacja czynników związanych z klimatem szkoły mogących generować nieprawidłowe zachowania uczniów.
- ❖ Analiza zasobów i potrzeb szkoły w zakresie przeciwdziałania agresji.
- ❖ Stworzenie warunków do wymiany informacji i opinii dotyczących funkcjonowania szkoły/placówki w obszarze profilaktyki.

I PRZYGOTOWANIE DO DEBATY:

Przed przystąpieniem do debaty wskazane jest, aby dyrektor szkoły/placówki zorganizował wcześniej pracę „zespołów tematycznych” (przydział/propozycja tematów do analizy i przygotowanie informacji). Zespoły przeanalizują kryteria zawarte w załączniku: „Kryteria oceny ryzyka wystąpienia agresji i przemocy w szkole”.

- Członkowie Rady Pedagogicznej dzielą się na siedem grup (sami wybierają lub są przydzielani do jednej z siedmiu grup).

Wariant I: Grupy samodzielnie wybierają trzy, spośród 19 kryteriów (tematów), którymi chcą się zająć.

Wariant II: Każda grupa ma przydzielone trzy kolejne kryteria do opracowania.

- Każda z grup (minimum trzy osoby), przygotowuje odpowiedzi na pytania związane z trzema kryteriami oceny ryzyka.

Wariant I: Grupy samodzielnie wybierają trzy kryteria (tematy), którymi chcą się zająć.

Wariant II: Każda grupa dostaje trzy kolejne kryteria do opracowania.

Uwaga – Nauczyciele korzystają ze wszelkich dostępnych źródeł informacji. Ważne są nie tylko dane statystyczne (raporty, sprawozdania), ale również opinie i refleksje członków Rady Pedagogicznej.

- **Po upływie czasu, potrzebnego do analizy wskazanych w „Kryteriach....” obszarów funkcjonowania szkoły, dyrektor ustala termin spotkania całej rady pedagogicznej.**

II SPOTKANIE RADY PEDAGOGICZNEJ:

Na spotkaniu całej rady pedagogicznej następuje prezentacja wyników pracy „zespołów tematycznych”.

Cel szczegółowy:

Uzyskanie informacji o zasobach i potrzebach szkoły w zakresie profilaktyki przemocy.

Przebieg spotkania:

- ❖ Po wcześniejszej analizie informacji (tematy przydzielone), każda grupa określa (np. czerwonym flamastrem) pytania, na które najtrudniej było jej odpowiedzieć (brak działań lub niewystarczające działania w tym obszarze na terenie szkoły).
- ❖ Liderzy (wybrana osoba z grupy) prezentują efekty pracy grupy; uzasadniają przyczyny ewentualnych trudności w udzielaniu odpowiedzi.
- ❖ Po każdej prezentacji moderator (osoba prowadząca debatę – dyrektor, pedagog/psycholog szkolny) pyta, czy ktoś z uczestników może uzupełnić brakujące informacje (w tym momencie nie należy rozpoczynać dyskusji na temat ewentualnych rozwiązań).
- ❖ Moderator lub wskazana przez niego osoba wypisuje na osobnym arkuszu listę pytań zakreślonych wcześniej na czerwono. Otrzymujemy w ten sposób listę obszarów i problemów, którymi należy się zająć.
- ❖ „Burza mózgów” - ustalenie hierarchii problemów i spraw, które wymagają przepracowania i rozwiązania. Ustaloną hierarchię problemów warto zapisać na planszy (moderator lub inna osoba)

- ❖ Spośród listy problemów, poprzez np. głosowanie, rada wybiera trzy obszary, najważniejsze dla wszystkich, którymi należy się zająć w pierwszej kolejności.
- ❖ Moderator dzieli uczestników na trzy zespoły. Każda z grup wypracowuje zestaw propozycji i rozwiązań.
- ❖ Liderzy grup prezentują wyniki pracy grupowej na forum.
- ❖ Osoba prowadząca debatę zapisuje wnioski.

Uwaga – moderator cały czas dba o to, aby w trakcie prezentacji przez liderów pracy ich zespołu, pozostali uczestnicy rady przede wszystkim nie krytykowali wypracowanych pomysłów. Sam również, bez komentarza, spisuje na planszy wszystkie pomysły.

- ❖ Podsumowanie debaty – wnioski.

We wnioskach warto ustalić:

- a) czy potrzebne są dalsze wspólne spotkania (debata) rady pedagogicznej w celu diagnozy sytuacji bezpieczeństwa w szkole?
- b) jakie obszary (tematy) powinny być jeszcze analizowane?
- c) czy wychowawcy klas spotkają się z rodzicami, aby zaprezentować efekty pracy rady pedagogicznej?
- d) czy włączyć rodziców do dyskusji i zaangażować ich w pracę na rzecz poprawy klimatu szkoły (ustalić listę zadań, których mogą się podjąć rodzice)? Jeśli tak, jak zorganizować spotkania z rodzicami?
- e) czy tematy dyskutowane w gronie nauczycieli powinny być również przedmiotem dyskusji wśród uczniów? Jak zorganizować uczniowską debatę?
- f) czego szkoła/placówka potrzebuje, aby budować pozytywny klimat (np. pomocy specjalistów z zewnątrz, szkoleń itp.)?

- ❖ **Na zakończenie spotkania rady pedagogicznej moderator ustala z gronem:**

1. Sposoby realizacji wypracowanych zadań.
2. Terminy i zespoły oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację.

Załącznik do scenariusza

KRYTERIA OCENY RYZYKA WYSTĄPIENIA AGRESJI I PRZEMOCY

W SZKOLE

Do analizy i oceny stopnia ryzyka można posłużyć się zestawem kryteriów, opracowanych na podstawie „sposobów kształtowania warunków organizacyjno – instytucjonalnych” oraz „kształtowania pozytywnego społecznie klimatu szkoły”, wynikających z badań naukowych (źródło: J. Surzykiewicz, 2000).

I Zadania szkoły w zakresie kształtowania pozytywnego kontekstu uczenia się i odpowiednich warunków organizacyjno-instytucjonalnych.

1. Różnorodność form nauczania oraz powiązanie treści dydaktycznych z życiem codziennym ucznia.

- a) jakie metody aktywizujące i projektowe wykorzystują nauczyciele?
- b) jaki procent uczniów uczestniczy w konkursach przedmiotowych?
- c) jakie koła zainteresowań działają w szkole?
- d) jak szkoła korzysta z pomocy rodziców i specjalistów zewnętrznych dla urozmaicenia zajęć?
- e) czy system oceniania w szkole jest motywujący (oparty na pozytywnych zachętach dla uczniów)?

2. Stosowanie środków dyscyplinujących.

- a) czy uczniowie i rodzice uczestniczą w opracowywaniu zestawu środków dyscyplinujących i akceptują je?
- b) w jaki sposób okazywali akceptację (debata w klasach, zawieranie kontraktów)?
- c) czy środki dyscyplinujące są powiązane ze szkolnym programem wychowawczym i profilaktyki?

3. Organizowanie różnych form pomocy dla wyrównania szans.

- a) w jaki sposób udzielana jest pomoc uczniom słabszym?
- b) jakie formy pomocy stosowane są w odniesieniu do uczniów z zaburzeniami zachowania?

- c) w jaki sposób szkoła wspiera uczniów zdolnych?

4. Wsparcie w uczeniu się oraz przeciwdziałanie rozczarowaniom i spadkowi motywacji do nauki? (podać formy wsparcia).

- a) w jaki sposób szkoła zapewnia wsparcie?
b) jakie są formy wsparcia?

5. Wspomaganie uczniów z problemami?

- a) jakie są formy pomocy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych?
b) czy są w szkole nauczyciele przeszkoleni do udzielania takiej pomocy?
W jakim zakresie?
c) jakie formy pomocy realizuje pedagog/ psycholog szkolny?

6. Granice i normy obowiązujące w szkole.

- a) w jaki sposób uczniowie, rodzice i nauczyciele dowiadują się o normach zachowania obowiązujących w szkole?
b) czy zapisy zamieszczone w regulaminach i kontraktach szkolnych są konsekwentnie stosowane?

7. Procedury reagowania na przejawy przemocy w szkole.

- a) czy nauczyciele wiedzą, co mogą i co powinni robić w przypadku zauważania jakiejś formy przemocy?
b) czy w dokumentach szkoły zapisane są procedury interwencyjne?
c) jakie programy profilaktyczne zapobiegające przemocy realizuje szkoła?

8. Warunki materialno-organizacyjne do prawidłowego funkcjonowania szkoły.

- a) jaki jest stan obiektu?
b) czy są fundusze na działania dodatkowe?

9. Bezpieczeństwo dzieci w drodze do i ze szkoły.

- a) czy szkoła dba o bezpieczeństwo uczniów?
b) w jaki sposób?

10. Doskonalenie zawodowe nauczycieli.

- a) czy nauczyciele doskonalą swoje umiejętności zawodowe/osobiste?
b) jakie formy doskonalenia wybierają nauczyciele (np. kursy, seminaria itp.)?

11. Wspieranie rozwoju psychospołeczny uczniów w zakresie podejmowanych ról związanych z pęcią.

a) jakie działania są podejmowane w szkole (np. programy profilaktyczne)?

II Kształtowanie pozytywnego społecznie klimatu szkoły.

1. Budowanie i rozwijanie środowiska szkoły jako wspólnoty.

- a) jaki jest stopień akceptacji nauki szkolnej przez uczniów? (frekwencja, wagary, „lubienie” szkoły)?
- b) jaka jest frekwencja rodziców w spotkaniach szkolnych?
- c) czy mają miejsce spotkania całej społeczności (uczniów, nauczycieli, rodziców)?
- d) jakie są ich formy spotkań (apele czy spotkania integracyjne)?

2. Sposoby służące otwartej komunikacji, wykorzystywane w szkole.

- a) jakie występują w szkole?
- b) jakie są sposoby komunikowania zarządzeń szkolnych?
- c) jak uczeń może podzielić się krytycznymi uwagami o szkole?
- d) jak rodzice mogą podzielić się krytycznymi uwagami o szkole?
- e) jak przedstawiciele społeczności szkolnej mogą zawiadomić o zaobserwowanych przykładach agresji i innych problemowych zachowaniach, zauważonych w szkole (skrzynki, telefon zaufania i in.)?

3. Radzenie sobie z konfliktami nauczycieli i uczniów oraz rodziców i nauczycieli.

- a) czy nauczyciele stosują motywujące i sprawiedliwe formy oceniania?
- b) jak są rozwiązywane konflikty (ewentualne przykłady)?
- c) czy szkoła stosuje procedury mediacji?
- d) do kogo może się zwrócić uczeń, czy rodzic w przypadku konfliktu z nauczycielem?

4. Wspieranie kształtowanie się poczucia własnej wartości uczniów (stwarzanie możliwości doświadczenia sukcesu).

- a) w jaki sposób szkoła stwarza możliwości doświadczenia sukcesów przez uczniów?

5. Profilaktyka przemocy medialnej i komputerowej.

- a) jak szkoła przygotowuje ucznia do odbioru treści medialnych i stara się ograniczać zagrożenia związane z dostępem do sieci (np. dyskusje w klasach, prelekcje dla rodziców) ?

6. Działania integrujące uczniów oraz nauczycieli i rodziców.

- a) jakie działania integrujące uczniów oraz nauczycieli i rodziców prowadzi szkoła?

7. Współpraca szkoły z rodzicami.

- a) jak szkoła wspiera rodziców niewydolnych wychowawczo?
- b) jaki procent rodziców uczestniczy w wywiadówkach?
- c) w jaki sposób rodzice są informowani o sprawach szkoły?
- d) czy spotkania z rodzicami prowadzone są według wcześniej przygotowanych scenariuszy?
- e) na czym polega udział rodziców i uczniów w zarządzaniu szkołą?

8. Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym.

- a) jakie formy pomocy dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji (przemoc w rodzinie, bieda, itp.) są dostępne w środowisku lokalnym?
- b) jaką pomoc otrzymuje szkoła od lokalnych instytucji?
- c) w jakich projektach lokalnych uczestniczy?

Opracowanie: dr Krzysztof Wojcieszek oraz Joanna Szymańska.

Źródło: J. Surzykiewicz: „Agresja i przemoc w szkole. Uwarunkowania socjoekologiczne.”, CMPPP, Warszawa 2000.